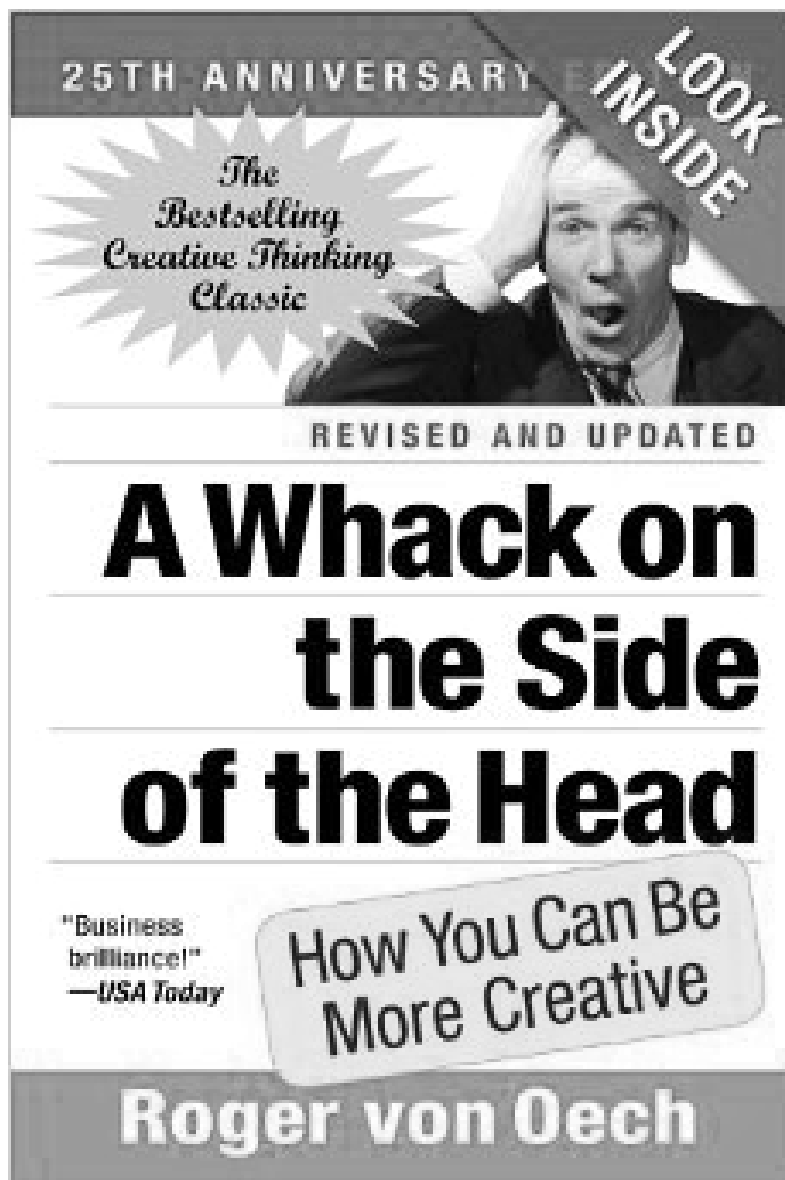

บทวิจารณ์หนังสือ

โดย ผศ. ดร. รุ่งรัศมี บุญดาว
คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

A Whack on the Side of the Head: How You Can Be More Creative, 25th Anniversary Edition,
Warner Books Inc., 240 pages, 2008

By Dr. Roger von Oech

ในการดำเนินธุรกิจและการทำงานในยุคปัจจุบัน ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการประสบความสำเร็จ การสร้างความคิดใหม่ๆ เป็นสิ่งจำเป็นและต้องใช้วิธีที่เชื่อถือได้ A Whack on the Side of the Head: How You Can Be More Creative เขียนโดย Dr. Roger von Oech ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในฐานะที่ปรึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่บริษัทชั้นนำต่างๆ เช่น NASA Intel Microsoft GE ITT แอปเปิ้ล ดิสนีย์ โคคา โคลา ดูปองต์ คอลเกต ปาร์มโฮลล์ เป็นต้น Dr. Von Oech นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่เชื่อว่าเป็นอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดที่เข้าใจได้ง่าย มีตัวอย่างและภาพประกอบตลอดเล่ม ทำให้อ่านได้ง่าย สนุก และสามารถประยุกต์ใช้ได้จริง เนื้อหาในหนังสือแบ่งออกเป็น 10 บท โดยแต่ละบทจะเกี่ยวกับแนวคิดที่ขัดขวางความคิดสร้างสรรค์ เช่น นั่นคือคำตอบที่ถูกต้อง การให้ความสำคัญกับสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง การปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด (การฝ่าฝืนกฎอาจเป็นเส้นทางไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ได้) การมองว่าการเล่นสนุกเป็นความเหลวไหล การพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่คลุมเครือ การไม่ทำตัวโง่เขลา การทำผิดพลาดคือความผิด เป็นต้น โดยในแต่ละบท Dr. Von Oech จะให้ความสำคัญกับพื้นฐานในการคิดอย่างสร้างสรรค์ เช่น คำแนะนำที่ให้ในเรื่องเกี่ยวกับนั่นคือคำตอบที่ถูกต้อง ว่าความคิดหรือคำตอบที่ถูกต้องไม่ได้มีเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น คำตอบขึ้นอยู่กับสถานการณ์และมุมมองที่แตกต่างกันของแต่ละคน การส่งเสริมให้มีการเสนอคำตอบหรือแนวคิดที่หลากหลาย จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ หรือเรื่องการให้ความสำคัญต่อสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง ว่าการตัดสินใจความคิดใหม่ๆ ควรให้ความสนใจเฉพาะข้อดี ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น และความน่าสนใจของความคิดนั้นก่อน ซึ่งจะช่วยลดความคิดด้านลบที่จะเกิดขึ้น และทำให้สามารถพัฒนาความคิดได้มากขึ้น ความคิดบางอย่างในปัจจุบันอาจจะยังปฏิบัติไม่ได้ แต่อนาคตสามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ ดังนั้นจึงไม่ควรสนใจแต่เฉพาะแนวคิดที่ทำได้จริงเท่านั้น ควรใช้แนวคิดที่ปฏิบัติไม่ได้เป็นขั้นบันไดนำไปสู่แนวคิดสร้างสรรค์ที่ปฏิบัติได้ในบทที่ว่าด้วยทำไมการเล่นจึงเป็นบิดาแห่งความคิดสร้างสรรค์ มีคำแนะนำว่า “ถ้าคุณมีปัญหาครั้งต่อไป ขอให้เล่นสนุกกับมัน” ถ้าคุณไม่มีปัญหา ขอให้ใช้เวลาในการเล่นสนุกบ้าง เพราะคุณอาจค้นพบความคิดใหม่ๆ ก็ได้” “การเปลี่ยนมุมมองและเล่นสนุกกับความรู้ของเรา ทำให้เราสามารถทำสิ่งที่ธรรมชาติให้เป็นสิ่งที่ไม่ธรรมดาได้” หรือในบทที่เกี่ยวกับการพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่คลุมเครือ โดยกล่าวว่าเราต้องการสิ่งที่ชัดเจน เช่น ขั้นตอนที่ชัดเจนว่าต้องทำอะไร อย่างไร ซึ่งความชัดเจนทำให้เรามีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์น้อยมาก ความคลุมเครือต่างหากที่ทำให้เราได้ใช้ความคิดและเกิดความคิดสร้างสรรค์ในงานได้ และในบทที่ว่าด้วยเรื่อง การทำผิดพลาดคือความผิด ได้กล่าวไว้ว่า คนส่วนใหญ่คิดว่าความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นสิ่งตรงกันข้ามกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วทั้งสองสิ่งเป็นผลผลิตจากกระบวนการเดียวกัน ระบบการศึกษาได้ปลูกฝังให้เราเลือกคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น โดยคะแนนในการตอบถูกต้องมีผลกับระดับผลการเรียนที่ได้รับ ดังนั้นเราจึงพยายามหลีกเลี่ยงความ

ผิดพลาดหรือความล้มเหลว และต้องการเฉพาะความถูกต้องหรือความสำเร็จเท่านั้น ซึ่งการทำผิดพลาดนั้น คือ บทเรียนที่จะทำให้เรารู้ว่า อะไรคือสิ่งที่ทำให้เราทำไม่สำเร็จ และเป็นหนทางในการนำไปสู่ความสำเร็จได้ในที่สุด ดังเช่น ก่อนที่โทมัสเอดิสัน จะผลิตหลอดไฟฟ้าได้สำเร็จ ทำให้เรามีหลอดไฟฟ้าใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ เขาได้ทำการทดลองและล้มเหลวถึง 1,800 ครั้ง ซึ่งทำให้เขารู้ว่ามี 1,800 วิธีที่ไม่สามารถสร้างหลอดไฟฟ้าได้ เราได้กล่าวว่างานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคือ การสอนให้พนักงานที่รับเข้ามาใหม่รู้จักผิดพลาดอย่างฉลาด โดยเขาจะต้องถูกฝึกให้รู้จักการลองผิดลองถูกจนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองว่าอะไรทำได้และไม่ได้ ซึ่ง Dr. Von Oech ได้สรุปว่า การทำผิดพลาดทำให้เราเรียนรู้และรู้จักวิธีการต่างๆ มากขึ้น และเป็นขั้นบันไดนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ดีมากในการใช้พัฒนาตนเอง สอนให้รู้จักการคิดนอกกรอบ และมองในแง่มุมที่แตกต่าง ซึ่งสามารถใช้แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ ได้ จึงเป็นหนังสือที่เหมาะสมสำหรับผู้ทำงานในทุกบทบาท หน้าที่ ที่ต้องใช้ความคิด หาแนวคิดในการพัฒนางานปัจจุบันให้ดีขึ้น หรือพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ